Wydanie poranne.
Nr. 191. Piątek 14 sierpnia 1914. Rocznik XXIII.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f., 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h. z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru oddzielnego 8 h.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 2314.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.
Dział inseratowy:
Pl. WW. Świętych 11.
Telefon Nr. 1354.
Konto czekowe Nr. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 20 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Anglia i Francya wypowiedziały wojnę Austryi. Walki na granicy Galicyi.

Austrya w wojnie z Francyą i Anglią.

Wiedeń, 14 sierpnia.

Biuro koresp. donosi:

Ambasador angielski Bunsen zjawił się wczoraj w ministerstwie spraw zagranicznych, aby złożyć oświadczenie, że Francya uważa, iż pozostaje na stopie wojennej z Austro-Węgrami, ponieważ Austro-Węgry zwalczają sojusznika francuskiego, t. j. Rosyę i popierają wroga Francyi, t. j. państwo niemieckie.

Zarazem oświadczył ambasador angielski, że ze względu na stanowisko Francyi także Anglia uważa się za pozostającą na stopie wojennej z Austro-Węgrami.

Wiedeń, 14 sierpnia.

Biuro koresp. donosi:

Ambasador austryacki w Londynie otrzymał następującą notę angielskiego urzędu spraw zagranicznych:

„Na życzenie **rządu francuskiego**, który już nie może znieść się bezpośrednio z rządem austro-węgierskim, mam donieść W. Ekscelencyi co następuje:

Rząd austro-węgierski, wypowiedziawszy wojnę Serbii, a więc stworzywszy w Europie początek kroków nieprzyjacielskich, postawił się **w stan wojenny wobec Francyi**, bez wszelkiej prowokacyi ze strony rządu francuskiego.

Po pierwsze: Austro-Węgry po wypowiedzeniu przez Niemcy wojny Rosyi, a następnie Francyi, zajęły w tym konflikcie stanowisko stronnicze, **wypowiadając Rosyi wojnę** ze swej strony, które to państwo znajdowało się w walce po stronie Francyi.

Po drugie: Według licznych wiadomości, wojska austryacko-węgierskie wysłane zostały **na granicę niemiecką** pod warunkami, które równają się **bezpośredniemu zagrożeniu Francyi.**

Wobec tego rząd francuski widzi się zmuszony oświadczyć rządowi austryackiemu, iż poczyni wszystkie zarządzenia, aby módz **wystąpić przeciw czynom i groźbom**".

W związku z tem doniesieniem oświadczył sir Edward Grey naszemu ambasadorowi w Londynie:

„Skoro nastąpiło zerwanie stosunków między Austro-Węgrami a Francyą w sposób wyżej wspomniany, **rząd angielski widzi się zmuszony do oświadczenia, iż od północy nastąpił także stan wojenny między Anglią a Austro-Węgrami**".

Walki na granicy Galicyi.

Wiedeń, 14 sierpnia.

Biuro koresp. donosi:

Na północno-wschodnim teatrze wojny wczoraj **odparto grupę wojsk rosyjskich**, złożoną z jednego batalionu, kilku sotni kozaków z karabinami maszynowymi i 12 armatami, tak, że **cofnęły się w ucieczce za granicę.**

Prócz tego **kilka mniejszych oddziałów rosyjskich**, które przeszły przez granicę, **cofnęły się** za zbliżeniem się naszych wojsk.

Zatonięcie austr. okrętu handlowego.

Tryest, 14 sierpnia.

Parowiec „Baron Gautsch", który wczoraj w południe opuścił Lussin Grande, jadąc do Tryestu, **zatonął w drodze.** Dotychczas ocalono 150 podróżnych i marynarzy. Wydobyto 20 zwłok.

Wojna na morzu.

Berlin, 14 sierpnia.

Wobec odmiennych wiadomości angielskiego urzędu spraw zagranicznych, biuro Wolffa jest ze strony **miarodajnej** upoważnione do oświadczenia, że ze strony niemieckiej wcale **nie** położono min na morzu Północnem, któreby udaremniały handel neutralny. Miny niemieckie podłożone zostały **wyłącznie tylko w bezpośredniej bliskości wybrzeży angielskich.**

Konfiskata depozytów państw.

Berlin, 14 sierpnia.

„Nordd. Allg. Ztg" donosi: **Rosya, Francya, Belgia i Anglia** mają w rozmaitych niemieckich instytucyach finansowych depozyty. Wypłacenie tych depozytów owym wrogim mocarstwom po wybuchu wojny będzie **karane jako zdrada stanu.** Naczelny dowódca w Berlinie wydał do tych wszystkich prowincyj, w których **Rosya** ma depozyty, zawiadomienie, że **wszystkie te depozyty zostały skonfiskowane, jako własność wrogiego państwa.**

Bułgarya przeciw Serbii.

Sofia, 14 sierpnia.

„Kamana" wywodzi w artykule wstępnym, że Bułgaryi pod żadnym warunkiem **nie wolno iść z Rosyą**, ponieważ nawet w razie **nieprawdopodobnego** zwycięstwa Rosyi, tylko Serbia powiększy się kosztem Bułgaryi. **Bułgarya musi wszystko zrobić, aby przyczynić się do zniszczenia Serbii i razem z Turcyą przyłączyć się do trójprzymierza.** Każda inna polityka miałaby dla Bułgaryi złe następstwa.

Wydanie poranne i wieczorne razem 8 hal.

Zniszczenie konsulatu niemieckiego w Moskwie.

Berlin, 14 sierpnia.

Przybyły z Moskwy Niemiec opowiada w „Berliner Tageblatt“: W Moskwie panuje **mniejszy entuzyazm wojenny** niż w Petersburgu, ale nienawiść przeciw Niemcom jest bardzo wielka. **Wszystkie sklepy niemieckie i zakłady zniszczono. Niemiecki gmach konsularny i urządzenie zostały zniszczone** w sposób trudny do opisania. Zostały tylko **nagie mury**. Nawet tapety ze ścian zerwano. Mimo, że wielka liczba policyantów była na miejscu, nikt nie powstrzymał dzieła zniszczenia.

W Moskwie sam widziałem, jak powołani pod broń **w dwie godziny po otrzymaniu uniformu sprzedawali go.**

Na terenie walki z Serbią.

Wiedeń, 14 sierpnia.

O wypadkach na południowym wschodzie nie można z powodu, że **zachowanie tajemnicy** jest jeszcze konieczne, dziś ogłosić **żadnych konkretnych szczegółów.**

Przedłużenie moratoryum w Austryi i na Węgrzech.

Wiedeń, 14 sierpnia.

Biuro korespondencyjne donosi:

Jutrzejsza „Wiener Zeitung“ ogłosi rozporządzenie cesarskie **o przedłużeniu moratoryum.**

Budapeszt, 14 sierpnia.

Dziennik urzędowy ogłasza rozporządzenie ministeryalne w sprawie **przedłużenia moratoryum na dwa miesiące.**

Rewolucya na Kaukazie.

Wiedeń, 14 sierpnia.

„Rundschau“ donosi o **rewolucyjnem wrzeniu** na Kaukazie, że wydano tam proklamacye tej treści, iż nadeszła wreszcie **godzina zrzucenia jarzma rosyjskiego.**

Zestrzelenie aeroplanu francuskiego.

Trewir, 14 sierpnia.

Pod Amanweiler zestrzelono aeroplan francuski.

Budowa floty tureckiej.

Konstantynopol, 14 sierpnia.

Urzędnicy tureccy w szeregu miast prowincyonalnych **zrzekli się płac swoich na rzecz floty tureckiej.**

Gwardya obywatelska.

Budapeszt, 14 sierpnia.

Z **Zagrzebia** donosi węg. biuro koresp., że kilku wybitnych obywateli przedłożyło komisarzowi rządowemu wniosek o utworzenie **osobnego związku obywatelskiego w celu utrzymania porządku i spokoju w mieście** w porozumieniu z władzami wojskowemi i cywilnemi na czas trwania wojny.

Odroczenie rozpoczęcia roku szkolnego.

Urzędownie donoszą:

Wobec tego, że wielu nauczycieli szkół **średnich** i pokrewnych zakładów naukowych, jako też nauczycieli szkół **ludowych** i **wydziałowych** zostało powołanych do czynnej służby wojskowej, a wiele lokali szkolnych przejściowo musi służyć innym celom, będzie **niemożliwem** rozpoczęcie roku szkolnego w przepisanym terminie we wrześniu.

Minister oświaty Dr Hussarek w okólniku do władz szkolnych krajowych **zastrzegł sobie zarządzenie zaczęcia nauki w stosownej chwili** we wszystkich państwowych oraz prawem publiczności wyposażonych zakładach średnich prywatnych oraz w zakładach niższych, jak niemniej wydanie zarządzeń, aby z powodu spóźnionego zaczęcia roku szkolnego nie wynikła szkoda dla dalszych studyów.

Egzamina poprawcze i matura.

Minister oświaty dr Hussarek pozwolił na **wcześniejsze** składanie poprawek uczniom szkół średnich, znajdującym się w wieku **popisowym**, względnie takim, którzy mogą się spodziewać powołania do czynnej służby wojskowej, względnie **dobrowolnie** się do niej zgłosić zamierzają. Wymienieni uczniowie mogą **już teraz** składać poprawki.

Na tych samych warunkach mogą także abituryenci, reprobowani przy egzaminie dojrzałości na pół roku, być dopuszczeni **już teraz** do egzaminu, na wniesioną prośbę. Prośbę o dopuszczenie do tego egzaminu należy wystosować do Rady szkolnej krajowej.

Na wypadek, gdyby w poszczególnych szkołach nie było możliwem złożenie komisyi egzaminacyjnej będzie kandydatom wyznaczony **pewien zakład średni**, w którym będą mogli egzamin złożyć.

Czy zmiana kursu wobec Polaków w Prusiech?

Obaj biskupi-sufragani w Poznaniu i w Gnieźnie wydali odezwę do katolików swych dyecezyach, w której między innemi piszą:

Jako godni synowie rycerskiego narodu, spełnijcie mężnie swój obowiązek w walce, wy inni zaś, którzy pozostajecie w domu, zachowujcie się spokojnie, ufajcie w Boga, nie dawajcie posłuchu żadnym podejrzanym agentom, którzyby zakłócili spokój i wierzcie, że jeżeli w tej wielkiej i nader ważnej chwili wiernie i odważnie staniecie obok waszego monarchy i przez wasze lojalne stanowisko przyczynicie się do zwycięstwa jego walecznej armii, wtedy **was władca wspaniałomyślnie spełni nasze sprawiedliwe żądania i wszystko usunie, co nas uciska.**

Wierzcie też, że przez nasze współdziałanie w zwycięstwie armii cesarskiej **naszym braciom, cierpiącym po tamtej stronie granicy, pomożecie do osiągnięcia lepszej przyszłości.**

Odnośnie do nominacyi ks. Likowskiego arcybiskupem gnieźnieńskim pisze prasa berlińska, że Polacy z powodu walki przeciw wrogowi zewnętrznemu, zwłaszcza przeciw Rosyi, okazali **gotowość zaniechania opozycyi narodowo-politycznej** i dali tego dowód w parlamencie, gdzie w pełnej jednomyślności z innemi stronnictwami wotowali kredyty wojenne.

Ten **pokój narodowo-polityczny** będzie przez rząd stwierdzony przez zamianowanie arcybiskupem **osobistości, sympatycznej Polakom.**

KRONIKA.

Piątek 14 sierpnia.

Nowiny krakowskie.

Następny numer „Naprzodu“ wyjdzie **dziś o godz. 6 wieczór.**

Komitet Obywatelski Polskiego Skarbu Wojskowego podaje do wiadomości, że biuro Komitetu mieści się w lokalu Towarzystwa Technicznego (Straszewskiego 28) i udziela wszelkich informacyi zgłaszającym się do pracy w Komitecie w godzinach od 10—2 i od 4—6 po południu.

Z teatru miejskiego komunikują nam: Wczoraj rozpoczęły się próby z pierwszych sztuk, które będą grane w najbliższych dniach przyszłego tygodnia, a mianowicie: „Konfederaci Barscy“ Mickiewicza, „Noc listopadowa“ Wyspiańskiego oraz „Uczeń Szatana“ Shaw'a w których akcya rozgrywa się na tle wojny o niepodległość. Całkowity czysty dochód z pierwszego przedstawienia artyści przeznaczają na „Polski Skarb Wojskowy. To też nie należy wątpić, że cel tak szlachetny ściągnie tłumy publiczności.

Biblioteka publiczna Uniwersytetu Ludowego podaje do wiadomości, iż z powodu wojny zawieszono na pewien czas wypożyczanie książek szerszemu ogółowi czytelników. Czując jednak, iż młodzież najbardziej ucierpiałaby na tem, zarząd biblioteki postanowił nie pozbawiać młodych czytelników czytania bajeczek i t. p. Pewna ilość książek dziecinnych i nieco powieści będą przeniesione do tymczasowej czytelni Uniw. Lud. i tam za pośrednictwem dyżurnej będą mogli czytelnicy korzystać z książek na miejscu. Czytelnia otwarta codziennie od 11—1 w południe i od 5—8 wieczorem.

Podrożenie węgla miejskiego. Magistrat ogłasza, że z powodu podwyższenia cen węgla przez kopalnie musiał podnieść ceny w składach miejskich o 4 hal. na 50 Kg. Obecnie 50 Kg kosztują (z rozwozem) 1 K 10 hal.

Ambulatoryum dentystyczne przy instytucie stomatologicznym uniwersytetu (ul. Garncarska 9, I p.), począwszy od poniedziałku 17 b. m. będzie udzielało bezpłatnej pomocy w zakresie chorób jamy ustnej i zębów dla Strzelców, drużyn strzeleckich itd. oraz żołnierzy w godzinach od 8 do 10 rano.

Jazda automobilami odbywa się teraz po mieście z szaloną szybkością. Widocznie przepisy niedawno ogłoszone nie obowiązują na czas wojenny. Wczoraj obok głównej poczty pędzący automobil przejechał p. Mikołaja Zielińskiego, zadając mu dotkliwe potłuczenia.

Wypadek przy pracy. Przy pracy przy koszarach w Dąbiu spadł Józef Kozłowski z drabiny i doznał wstrząsu mózgu. Pogotowie odwiozło go do mieszkania w Zakrzówku.

Wyzysk. U kramarzy na Błoniach skonfiskowano znaczny zapas tytoniu, który sprzedawali żołnierzom po wyższych niż przepisane cenach.

Samobójstwo. 17-letnia Z. G., zamieszkała przy ul. Zwierzynieckiej 18, otruła się wczoraj jednym ze środków, używanych do czyszczenia metali.

Repertuar teatru ludowego przy ulicy Rajskiej. Piątek: „Kościuszko pod Racławicami“.

Wydawca: **Ignacy Daszyński.** — Redaktor odpowiedzialny: **Franciszek Kubajek.** **Drukarnia** [illegible] **Kraków**, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).